

ПЕРАМОЖЦЫ КОНКУРСУ

Ва універсітэце падведзены винікі агляду-конкурсу на лепшую камсамольскую арганізацыю акадэмічнай групы, які праходзіў пад лозунгам «Ніводнага адстаючага побач!». У састаў камісіі конкурсу ўваходзілі працоўнікі парткома, прафкома і камітэта камсамола БДУ, дэканы, намеснікі дэкану факультэту, актыўсты камсамольскіх арганізацый.

КАМИСІЯ ВЫРАШЫЛА:

прызначаць пераможца мі агляду-конкурсу студэнтаў IV групы V курса ФПМ, групу аддзялення палітэканоміі IV курса гістарычнага факультэта і I групу (эканомгеографы) IV курса геаграфічнага факультэта;

адзначыць I групу IV курса біялагічнага факультэта як дабіушуюся найбольш плённых вынікаў у навуковай творчасці студэнтаў;

адзначыць групу фізічнай хіміі IV курса хімічнага факультэта як лепшую сярод груп па спецыялізацыі;

сфатаграфаць студэнтаў лепшых груп ля сцяга камсамольскай арганізацыі універсітэта, змясціць фотаздымкі на стэндзе «Імянныя стыпендыяты і лепшяя групы універсітэта»;

уручыць лепшым групам пераходныя вымпелы «Пераможцу сацыялістычнага спаборніцтва «Ніводнага адстаючага побач!»;

хадайнічаць перед прафкомамі БДУ аб арганізацыі экскурсійных паездак для студэнтаў груп-пераможцаў;

надаць вялікую галоснасць агляду-конкурсу на факультэтах (выпуск «маланак», спецыяльных нумароў насценнагазет, «Камсамольскага праектара»);

абагульніць і распаўсюдзіць волыт лепшых груп.

Лепшыя групы універсітэта прымуць удзел у абласным агляду-конкурсе на лепшую камсамольскую арганізацыю акадэмічнай групы.

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА
СЦЯГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНИНА

№ 27 (1139) ● 14 кастрычніка 1976 г.

Цена 2 кап.

Газета выходзіць з 1935 г.

УКАЗ ПРЭЗІДЫУМА
ВЯРХОУНАГА
САВЕТА БССР
Аб узнагароджанні
тав. ШКЛЯРУ М. Я.
Ганаровай граматай Вярхоунага
Савета БССР

За шматгадовую актыўную навуковапедагагічную работу і ў сувязі з шасцідзесяцігоддзем з дня нараджэння узнагародзіць загадчыка кафедры гісторыі КПСС Інстытута павышэння кваліфікацыі выкладчыкаў грамадскіх науک пры Беларускім дзяржаўным універсітэце імя У. І. Леніна тав. ШКЛЯРУ Міхаіла Яфімавіча Ганаровай граматай Вярхоунага Савета Беларускай ССР.

Старшыня Прэзідыта
Вярхоунага Савета БССР
Ф. СУРГАНАУ.

Сакратар Прэзідыта
Вярхоунага Савета БССР
Л. ЧАГІНА.

8 кастрычніка 1976 г.
г. Мінск.

УВАГА: ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ПРАКТИКА

СУЧАСНЫ этап камуністычнага будаўніцтва ў нашай краіне прад'яўляе асабліва высокія патрабаванні да ідэйнай сталасці, творчай актыўнасці маладога спецыяліста, да ўмення прымяняць атрыманыя ім веды ў жыцці. «Нішто так не ўзвышае асобу, — гаварыў з трывуны XXV з'езда КПСС Генеральны сакратар ЦК КПСС Л. І. Брэжнёў, — як актыўная жыццёвая пазіцыя, свядомыя адносіны да грамадскага абязяжку, калі адзінства слова і справы становіцца паўсядзённай нормай паводзін».

Важную ролю ў падрыхтоўцы эрудзіраваных спецыялістаў і разам з тым актыўных асоб адыгрывае грамадска-палітычная практика студэнтаў. Сістэма мерапрыемстваў ГПП прадугледжвае навучанне ўсіх студэнтаў умению пракацаваць з людзімі, весці арганізатарскую, выхаваўчую, агітацыйную-прапагандыстскую работу ў працоўным калектыве. Асаблівае значэнне набывае ГПП у перыяд знаёмства студэнтаў з вытворчасцю. Вялікія волыт арганізацыі і правядзення ГПП студэнтаў V курса накоплены на фізічным факультэце.

Кіраўніцтва факультэта разам з кафедрай марксісціка - ленінскай філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў, якой даручана метадычнае кіраўніцтва ГПП студэнтаў - дыпломнікам, узялілі щмат увагі пытанням яе падрыхтоўкі і арганізацыі. Вялікую работу па ўдасканаленні сістэмы правядзення вытворчай практикі студэнтаў-фізікаў правялі дацэнты В. Лаўруковіч, В. Пікулік, А. Мінкевіч, Л. Казачэнка, С. Чаранкевіч. У чеснім кантакце з ба-

імі пракацавалі старшы выкладчык кафедры марксісціка - ленінскай філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў М. Вішнеўскі і выкладчык гэтае жа кафедры Н. Кісель. Метадычнай камісіяй фізічнага факультэта разгледзела і адбрыла прадстаўлены кафедрай марксісціка-ленінскай філасофіі

захімі арганізацыямі. Напрыклад, дацэнт А. Шыбаева, кіраўнік практикі на кафедры цвёрдага цела, у канчаткe з партыйным камітэтам і камітэтам камсамола Інстытута фізікі цвёрдага цела і паўправаднікоў АН БССР своечасова ўзгадніла індывідуальныя заданні студэнтаў з планамі грамадска-

зализу па практицы ў студэнтаў V курса. Вынікі амбяркоўваліся на пасяджэнні вучонага савета факультэта.

Програма ГПП пасляхова выконвалася ва ўсіх базавых арганізацыях. Студэнты-пяцікурснікі падрыхтавалі і правялі больш 300 лекцый і дакладаў па тэматацыі, прадстаўленай кафедрай марксісці-

ка-ленінскага філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў і прафіліруючымі кафедрамі. Многія студэнты, якія падрыхтавалі практику па сістэме навукова-даследчых інстытутаў АН БССР, прынялі ўдзел у работе тэарэтычных філасофскіх семінараў, у афармленні стэндаў нагляднай агітацыі, фотавыставак, вывучалі волыт работы камсамольскіх і прафсаюзных арганізацый на падрыхтоўцаў, прынялі актыўны ўдзел у падрыхтоўцы і правядзенні камсамольскіх і прафсаюзных сходаў. Першаступеннае значэнне ў ходзе ГПП давалася вывучэнню волыту правядзення сацыялістычнага спаборніцтва ў калектыве па месцу правядзення практикі. Разам з тым недастатковая ўвага з боку камітэта камсамола фізічнага факультэта да правядзення ГПП студэнтаў V курса прывяла да того, што не ўсе магчымасці, адкрываемыя гэтае формай практикі, былі выкарыстаны ў поўнай меры.

Як паказаў волыт апошніх год, выкананне індывідуальных заданняў па ГПП студэн-

таў V курса фізічнага факультэта, несумненна, садзейнічала фарміраванию ў іх неабходных навыкаў арганізаторскай і выхавацельнай агітатараў і прафагандыстаў. Аб эфектыўнасці мерапрыемстваў ГПП у справе замацавання ведаў па марксісціка-ленінскіх тэорыях, фарміравання ў студэнтаў навыкаў самастойнай працы ў калектыве сведчаць змест многіх справаздач, прадстаўленых студэнтамі, а таксама водгукі кіраўнікоў практикі з боку базавых арганізацый. У сваёй справаздачы студэнт А. Сычоў, які падрыхтаваў вытворчую практику на заводзе імя У. І. Леніна, піша: «Думаю, што грамадска-палітычная практика праўша плеўна, і мне будзе лягчэй уключыцца ў грамадскую жыццё заводы, калі я прыйду сюды практицаў».

Як паказаў волыт правядзення ГПП у студэнтаў V курса фізічнага факультэта, план мерапрыемстваў, прапанаваны кафедрай марксісціка - ленінскай філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў, можа служыць асновай пры арганізацыі ГПП на факультэце. Трэба ўдакладніць прыкладную тэматацыю дакладаў, лекцый і рэфератаў для студэнтаў, якія падрыхтаваць вытворчую практику.

У гэтым напрамку і будучы прадаўжаць

свою сумесную работу фізічнага і радыёфізічнага факультэтаў і кафедра марксісціка - ленінскай філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў.

П. САЛАУ,
В. АНЕШЧЫК.

Актуальным праблемам падрыхтоўкі работнікаў друку, радыё і тэлебачання, арганізацыі работы з творчай моладзю было прысвечана пасяджэнне ў Мінску навукова-метадычнай савета па журналістыцы, які працуе пры Міністэрстве вышайшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР. На факультэце журналістыкі БДУ імя У. І. Леніна гості падрабязнічыліся з арганізацыяй вучэбнага працэсу, навукова-даследчай работай студэнтаў.

З дакладамі і паведамленнямі выступілі дэканы факультэтаў журнналістыкі: МДУ імя М. В. Ламаносава прафесар Я. Н. Засурскі, БДУ імя У. І. Леніна прафесар Р. В. Булацкі, Ленінградская, Кіеўская і Уральская дзяржаўныя універсітэты — Н. П. Емельянаў, Д. М. Прывлюк, В. Н. Фамініх, дэкан Вышэйшай партыйнай школы пры ЦК КПСС А. В. Марозаў і іншыя.

На здымках: ідзе пасяджэнне савета.

Фота А. Басава
і А. Марозава.

ВЫЗВАЛЕНЮ ПРЫСВЯЧАЕЦЦА

Канферэнцыі чытачоў, якія праводзяцца бібліятэкані сумесна з факультэтскімі кафедрамі, сталі добрым традыцыям у нашым універсітэце. Так, сёлета на вучэбных лагерных зборах былі праведзены дэве канферэнцыі, прысвячаныя 32-годдзю з дня вызвалення Беларусі ад нямецка-фашистскіх захопнікаў.

Першая канферэнцыя адбылася па кнізе Героя Савецкага Саюза Р. Н. Мачульскага «Людзі высокага абавязку». З уступным словам перад курсантамі выступіў палкоунік В. А. Сяргунін. Аб арганізатару і натхніцелю партызанскага руху ў Беларусі — Камуністычнай партыі, аб мінскім падполлі, мужнасці і адвазе савецкіх жанчын, моладзі ў барацьбе з фашизмам прысутным расказаў студэнты універсітета I. Зайцёў, І. Бразоўскі, У. Калтуноў, У. Голубеў, Л. Сурвіла, Р. Мількін, З. Хрол, А. Залатароў.

У госці да курсантаў прыехаў і сам аўтар кнігі, адзін з вядомых кіраунікоў партызанскага руху ў Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, былы сакратар Мінскага абласнога камітэта партыі, цяпер намеснік старшыні Рэспубліканскага савета ветэранаў вайны Р. Н. Мачульскі, а таксама Герой Савецкага Саюза генерал-лейтэнант артылеріі ў адстаўцы, старшыня Рэспубліканскага савета ветэранаў вайны І. С. Жыгараў. З цікавасцю слухалі студэнты іх расказы аб ваенных буднях, мужнасці і веры ў перамогу.

У канцы канферэнцыі гасцям былі ўручаны кветкі і памятныя падарункі.

«Пад грукат сотняў батарэй» — аблеркаванне гэтай кнігі Героя Савецкага Саюза Н. М. Хлебніка стала тэмай другой канферэнцыі. З цікавымі дакладамі па ваенных пытаннях перад сваімі сябрамі выступалі І. Кірын, В. Мельнікаў, В. Зорын і іншыя. Студэнты сустрэліся з генерал-мэдэрм артылеріі ў адстаўцы У. І. Івашкевічам, які прышоў шляхом ад салдата да генерала, удзельнічаў у бітве за Москву, вызваліў Беларусь, Кенігсберг, з падпалкоўнікам у адстаўцы Л. А. Мацам. Ветэраны вайны адказали курсантам на шэраг пытанняў, зрабілі некаторыя заувагі па кнізе.

Канферэнцыі, якія былі арганізаваны бібліятэкай (А. М. Рукшын), кафедрай рускай савецкай літаратуры філаграфічнага факультета (У. С. Карабан) і саветнай кафедрай, сталі для студэнтаў добрым урокам вернасці бацькоўскаму подзвігу, яшчэ раз напомнілі моладзі аб tym, як трэба берагчы мір на ўсёй зямлі.

I. САВЕТКІНА.

НА ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТЫКІ ПРЫЙШЛО ШМАТ ЦІКАВЫХ МАЛАДЫХ ЛЮДЗЕЙ. СЯРОД ІХ ТЫЯ, КАГО НЕЛЬГА НАЗВАЦЬ НАВІЧКАМІ. ГЭТА БЫЛЫА СЛУХАЧЫ ПАДРЫХТОУЧАГА АДДЗЯЛЕННЯ. ПРА АДНАГО З ІХ МЫ І РАСКАЗВАЕМ НА СТАРОНКАХ НАШАЙ ГАЗЕТЫ. ЗНАЕМЦЕСЯ: УЛАДЗІМІР ДЗЯТЧЫК, ПРАФОРТ ГРУППЫ.

ЦЯЖКА — ЗНАЧЫЦЬ ЦІКАВА

Дакладна не памятаю, дзе пачаў слова, што кожны чалавек — ібы агенчык, і свешці сваім непаўторнымі свяглом. Сапраўды. Заўважце, колькі людзей мы супстракаем штодзень і праходзім міма. А яны ж, як агонь, — розныя і гараць неаднолькава, аддаючы больш і менш цяпла. Калі ж і здараецца стрэцца дзесяці з чалавекам, мы нават не зауважаем, як пачынаем гаварыць з ім пра нешта вялікае і важнае.

У групе Уладзімір паявіўся некалькі пазней за астатніх слухачоў. Вучоба на падрыхтоўчым аддзяленні ўжо пачалася. Шыракаплечы, сярэдняга росту, ён адразу прыкаваў маю ўвагу. Паласаты цельнік выдаваў наядуяня матроса. Уладзімір папаў на заняткі, як кажуць, як «з карабля на баль». Толькі і змог, што завітаць дахаты да родных, каб пераапрануцца.

У першыя ж дні заняткаў Уладзімір Дзятчык большасць з нас пакарыў сваёй праматай, патрабавальнасцю і сумленнасцю, не даючи спуску тым, хто не супраць папустасловіць, падразёрстваўца. Мяненасць і здзівіла аўтактыўнасць у адказах, стала разважлівасць наўвічка. Мы пазнаёміліся, а потым і пасябравалі. Уладзімір разам у адным інтэрнаце.

У адзін з вечароў дапазна за сядзеліся за пісъмовым столом:

пісалі сачыненне. Я стомлена адсунуў у бок паперу і ручку:

— Хопіць, ужо позна. Колькі можна?

Уладзімір жа і з месца не крануўся. Я стаў уладкоўвацца спаці, а раніцой ледзь паспей дапрацаўваць сачыненне. Сябар жа толькі праверыў сваё, бо напісаў яшчэ учора.

— Слухай, — запытаўся я, — як ты выпрацоўваў такую упартую настойлівасць?

— Настойлівасць да таго прыходзіць, у каго ёсьць жаданне рабіць добра, а кожны наступны дзень — яшчэ лепш.

«тварэнне» ў сорак радкоў. Колькі было хвалявання: і заставаненне ў цэлым, і крыху крываў з-за скарачэння і да-паўнення..

Яму здалося раптам, што стаў ён больш прыкметны і быццам усе на караблі толькі і гутарылі аб гэтай падзеі.

Так Уладзімір стаў ваенкорам. Прозвішча яго паяўлялася ў друку ўсё часцей. Паявілася і думка: «Можа я пачаў прывыкаць да ролі ваенкора і перастаў хвалявацца за сваё слова?»

РАДОК З БІЯГРАФІІ

Неяк у групе хтосьці пацікаўвіся ва Уладзіміра, ці цяжка яму даюца выдатны азднакі.

— Цяжка? — перапытаў той у свою чаргу і дадаў: — Цяжка. Але і цікава. Больш ведаешь яшчэ прыгажэй.

А ПАЧАЛО СЯ ТАК...

На працягу ўсёй дарогі да месца службы хацелася спяваць, перапаўняла радасць. Не, ён не памыляецца. Так, Уладзімір добра чуў тых словаў сівога ваенкора. Словы, якія хвалявалі яго, прымушалі часцей біцца сэрца. Яшчэ б, ім, прызыўкам, выпаў гонар служыцца на флоце.

Тут жа адразу прыйшлі і флоцкі будні, якія з кожным днём неслі з сабой матросам усё новыя і новыя ўражанні. І старшаму матросу Дзятчыку захадзілася аб усім гэтым паведаміць, расказаць сябрам па зброі, заклікніць іх служыць з першых дзён толькі на выдатна, напомніць словаў У. І. Леніна: «Усё, што народам створана,—бараніць надзеяна, пільна, стойка».

Уладзімір напісаў у флоцкую газету першую сваю заметку. Некалькі разоў перапісаў яе, першым адправіўшы ў рэдакцыю. І, нарэшце, вось яно,

І тут жа: «Не. Немагчыма без хвалявання тamu, хто піша, без штуршка ў сэрцы, будзь ты праста ваенкор ці масціты літаратар».

З думкамі прыходзяць пытанні: што тваё сумленне змяніла ў яшцці? Каму дапамагло?

Так, у разважаннях, нарадзіўся і першы выгад: «Нельга, каб тваё выступленне стала са-мамэтай».

З ЛЮБОЮ ДА РОДНАГА КРАЮ

Гучыцца беларуская народная песня. І нам здаецца, што гэта не інтэрнація пакой, а тая шыяра палескай вясковай хата, у якой пасля працоўнага дня сабраліся калгаснікі, каб паразмаўляць ці прости пасляваць. І нехта з нас з жалем зауважыў, што моладзь часта саромеецца нават размаўляць па-беларуску, каб не палічылі за вяскову. Тады ўпершыню Уладзімір паказаў мне свае артыкулы, якія былі змешчаны ў розных газетах. Артыкулы, у якіх ўпілі апавядалася пра сяброву па службе, а бітвы у калектыве. Значнае месца ў

іх адводзілася сучасніку. Так, аднойчы Уладзімір расказаў чытчу ў замалёўцы «І сёня гаруеца сталь» аб сваім земляку з Гомельскай вобласці. На адным з камсамольскіх сходаў ён з гонарамі гаварыў: «Люблю я сваю зямлю беларускую. Адслужу ў арміі і вярнуся ў родны калгас, буду зямлю арацы».

Словы земляка вельмі ўскавівалі Уладзіміра, і ён яшчэ больш задумаўся над тым, якія справе прысвяціць жыццё. Задумаўся аб сваёй роднай Беларусі, аб яе цудоўных людзях. І назаусёды вырашыў звязаць сябе з журналісткай, прысвяціць сябе людзям, Радзіме, аддаць ім сваё сэрца і натхненне.

БІЯГРАФІЯ

У адным са сваіх сачыненняў Уладзімір напісаў: «Мая біяграфія — гэта радок з біяграфіі цэлага пакалення маладых савецкіх юнакоў і дзячат».

Дзесяцігоддка. Вучоба ў прафесійна-тэхнічным вучылішчы. Завод. Служба на флоце. І заўсёды імкненне быць там, дзе больш патрабен.

Зусім нядаўна ў яшцці Уладзіміра адбылася незвычайная падзея. Ён вытрымаў адказны экзамен — стаў членам КПСС. І законам яго жыцця цяпер стала браць на сябе больш, чым іншыя, ісці наперадзе, быць там, дзе цяжкі, паказаць прыклад ва ўсім. Закон, па якому жылі і змагаліся дзяды і бацькі.

ХАРАКТАРЫСТЫКА

Аднойчы я запытаўся у сябру па вучобе, якія б асаблівасці характару вылучылі яны ў гэтым чалавеку. І адразу пачуў:

— Уладзімір прости, сцілі, уважавіты, дзялавіты, удумлівы. Ўмес трымала сябе ў руках. Паважае калектывную думку, не саромеецца спытатца, калі чаго не ведае. Любую справу, за якую бярэцца, даводзіць да канца.

І калі я слухаў, пачынаў разумець: шчаслівае спалучэнне ўсіх гэтих рыс і якасцей і павінна быць у чалавеку, які абраў сябе прафесію — журналіст.

М. КУРГАНСКІ.

ЗБІРАЮЦЦА МАЛАДЫЯ ВУЧОНЫЯ

19—20 кастрычніка 1976 года ва ўніверсітэце адбудзіліся заняткі школы маладых вучоных «Праблемы арганізацыі і работы саветаў маладых вучоных вышэйшых навучальных устаноў». Школа падрыхтавана камітэтам камсамола і саветам маладых вучоных ўніверсітэта. У работе школы прымаў удзел члены саветаў маладых вучоных ВНУ г. Мінска, Беларусі, Прыбалтыцкіх рэспублік, сакратары камсамольскіх арганізацый ВНУ сталіцы.

У праграме заняткаў школы

былі даклады і паведамленні, прысвечаныя актуальным праблемам работы саветаў, арганізацыі работы сектараў. Школа будзе пракаўцаць па наступных секцыях: «Формы і методы работы саветаў маладых вучоных ВНУ», «Роля саветаў маладых вучоных у камуністычным выхаванні студэнцкай і навуковай моладзі», «Роля саветаў маладых вучоных ВНУ ў народную гаспадарку».

Савет маладых вучоных БДУ.

БУДНІ ВЫЛІЧАЛЬНАГА

ФОТАРЭПАРТАЖ

У мінульым годзе калектыв вылічальнага цэнтра БДУ быў прызнаны пераможцам сацыялістычнага спаборніцтва па універсітэце. На рахунку гэтага калектыву шмат добрых спраў.

У гэтым годзе выдатна зарэкамендавала сябе сістэма аўтотурыенту, якая давала звесткі аб паступаючым ва ўніверсітэт, выносіла рэкамэндациі. Чакаеца ўкараненне аўтаматизаціі налічэння заработнай платы супрацоўнікам БДУ.

Усяго з дня ўтварэння вылічальнага цэнтра тут было выканана гаспадарча-дагаворных работ на 1.800 тыс. рублёў, апублікавана больш 250 навуковых прац, абаронена 7 кандыдацкіх

дысертацый, атрымана 9 аўтарскіх пасведчанняў і 3 медалі ВДНГ СССР.

Створаная ў 1959 годзе пры кафедры вылічальнай матэматыкі, гэта наўкуовая ўстанова з'яўляецца важным цэнтрам падрыхтоўкі спецыялістаў па матэматычнаму забеспечэнню ЭВМ і АСК.

На здымках: 1. Тут рашаюцца задачы з хуткасцю 20 тысяч апераций ў секунду. 2. Старшы навуковы супрацоўнік У. Я. Кароль — уладальнік знака «Ударнік дзесятай піцігодкі».

Тэкст і фота Г. Марозава.

КРЫЛЫ «БУРАВЕСНИКА»

Ля вёскі Парэчча, што ў Кастрычніцкім раёне, вялікае жытнёвае поле. Роўную лінію ўзлесся сасновага бору ламаючы неглыбокія прасекі. Іх высеклі ў гады вайны партызаны Палескага злучення, там знаходзілі ўкрытыце самалёты, прылятаўшыя з Вялікай зямлі. Тады поле было партызанскім аэрадромам.

Белы помнік, быццам самалёт, спыніўся ля дарогі перад сцяной кала-сою. У гэтых краях рукамі студэнтаў пабудавана нямала помнікаў. Вось ужо шостае лета байцы СБА «Буравеснік» імя Героя Савецкага Саюза В. І. Казлова знаходзяць новае ў герайчным мінульым народа.

Аб атрадзе фіолагай гавораць многа. Ці жарт, у яго гісторыі цяперашняя пяцігодка — ужо трэцяя па ліку, і для таго, каб ацаніць усе здзяйсненні «Буравесніка», запатрабуеца спецыяльнае даследаванне. Нават вершаў і песень (ды якіх!) за гэтую час сабралася столькі, што хоць зборнік выдавай.

«Буравесніку» пашанцавала ў тым, што яго куратарам стала загадчыца кафедры беларускай літаратуры Вольга Васільеўна Казлова, дачка і саратніца легендарнага героя. Пашанцавала, што выпадковая сустэрэча камандзіра, аспіранта БДУ Мікалай Прыгодзіца з кампазітарам Ігарам Лучанком перарасла ў дружбу, і цяпер лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола піша музыку на вершины атрадных пэсаў. Пашанцавала, што сабраліся ў ім сапраўдныя хлопцы і дзяячы.

Не, тут, што называецца, не цягнуць жылы, не арганізоўваюць працу ад зары да зары.

Атрадны лагер у вёсцы Буда кварт'еры абсталявалі за чатыры дні. Набяруся смеласці і заяўлюю, што ў гэты лагер неабходна арганізуваць экспкурсіі камандзіраў і камісаў. Тут усё, пачынаючы ад беласнежных занавесак на спінках ложкаў і канчаючы столовай, ці «пупам зямлі» (кампазіцыя для адпачынку з драўляных калод — тварэнне свайго дызайнера), гаворыць аб тым, што тыя, хто ту жыве, не імкнуться адпачываць, заваліўшыся на ложку і ўключыўшы магнітафон.

Камісар атрада, камуніст Зінаіда Даращонак, адна са старэйших з «Буравесніка», ведае і ўмее нямала. Але прынцып яе работы — роўная таварыскія адносіны да ўсіх. На канале гэта значыць і тое, што Зіна своечасова перавадзе на больш лёгкую работу пачаўшага стамляцца байца і ўкажа на рэзервы тым, у каго яны яшчэ не выкарыстаны.

Дух будатрада. Тут у студэнтаў філфака ён адчуваецца асабліва. Можа быць, ён выявіўся ў свяце пасвячення навічкоў у байцы СБА, на якім «балотны цар» прымушаў іх праходзіць праз «чысцілішча». Можа быць, на аглядзе атрадных агітбрыгад, калі Ваня Войніч пей на «японскай» мове песню аб цяжкай долі дзёрнарэза, і наваколле дрыжала ад нястримнага смеху. Хутчэ за ўсё гэта адносяцца да ўсяго ўкленду атраднага жыцця, дзі-

«Буравеснік» не фарміраваўся як нешта пакальннае. Звычайныя ра-

у апошнім чэрвеніцкім нумары рэдакцыяя газеты «БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ» звярталася да сваіх чытачуў з прапановай падзяліцца ўражаннямі, атрыманымі ў час летняга адпачынку. Сёння мы адкрываєм новую рубрыку.

«УСПАМІНЫ АБ ЛЕЦЕ»

СВАЕ ДОПІСЫ НАКІРОЎВАЙЦЕ ў РЭДАКЦЫЮ У ВЫГЛЯДЕ ЗАМАЛЁУКІ, НАРЫСА, ФОТАЗДЫМКА, КАРАЦЕЙ КАЖУЧЫ, ПРЫМАЮЦА УСЕ ЖАНРЫ, АКРАМЯ СУМНАГА.

ВЫ МОЖАЦЕ РАСКАЗАЦЬ АБ ЦІКАВЫХ СУСТРЕЧАХ, АБ ТУРЫСЦКИХ ПАХОДАХ И МАЛЯЎНІЧАЙ ПРЫРОДЗЕ БЕЛАРУСІ, АБ ПРАХОДЖАННІ ПРАКТИКІ, АБ ПРАЦЫ ВЫПУСКНИКОУ БДУ.

ВЫНІКІ ВАШАЙ ТВОРЧАСЦІ БУДУЦЬ ПАДВЕДЗЕНЫ У КАНЦЫ ГЭТАГА ГОДА. ЛЕПШЫЯ ПУБЛІКАЦЫЯ БУДУЦЬ АДЗНАЧАНЫ.

ЧАКАЕМ ВАШЫХ ПІСЬМАЎ, ДАРАГІЯ СЯБРЫ!

восний атмасферы таварыскага ўзаемаразумення.

Тут шмат традыцый. галоўная з іх — увекавечэнне герайчных традыций краю, легендарнай Рудабелькі.

Кожнае лета атрадная група «Пошук» адшуквае новыя матэрыялы. Вось і цяпер да дома, дзе ў гады вайны знаходзілася падпольная друкарня Кастрычніцкага рабкома партыі, прымацавана мемарыальная дошка.

Есьць і іншыя традыцыі, якія нарадзіліся зусім нядаўна. Урачыстасць любой значнасці адзначаеца тут ававязковымі пірагамі, іх любяць усе і пякуні часта. Напярэдадні свайго дня нараджэння імяніннік заказвае любімую страву, і атрадны повар ававязкову прыгатуе яе.

«Буравеснік» не фарміраваўся як нешта пакальннае. Звычайныя ра-

быты, здольныя сеckы дзёран і чытаць лекцыі, даваць канцэрты і арганізоўваць работу з вясковымі дзецымі.

Лепшае ў атрадзе — гэта адносіны, студэнцкая камуна ў высокім сэнсе гэтага слова. Аб хлопцах і для хлопцаў з эмблемай «Буравеснік» атрадны паэт Анатоль Шушко напісаў гэты радкі:

Край бярозавы,
жытнёваю смугою
Ты прынёс нам
перапёлчын плач,
Неба сінь і сонца
залатое,
Лёгкі ўзмах булінага
крыла.
Толькі недзе там за
небакраем,
Адпылаўшы полыем
у снах,
Датлявае, грозна
дагарае
У шаленстве змучаным
вайна.

С. КРАПІВІН.

Кастрычніцкі раён.

ІНТЭРАТРАД: ПРАЦА і СЯБРОЎСТВА

Студэнтка лета — баявая пара будатрадаў. Даесцікі дарогі вялі байкоў СБА на будоўлі краіны. Адзін з атрадаў нашага универсітета працаўваў у брацкай Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы. У атраде уваходзілі 16 чалавек, якія працівствалі амаль усе факультеты.

На беразе маляўнічага возера Плотнік, непадалёку ад Іёны, жылы студэнты з ГДР, Чехаславакіі, Савецкага Саюза. Прэца на будаўніцтве жывёлагадоўчага комплексу на 170 тысяч галоў, пaeздкі па краіне, агляд славутасцей, наведванне музеяў. Нямецкія сябры арганізоўвалі сустэрэчы з кіраунікамі працівпремства, на якім працаўваў атрад, з кірауніцтвам Іёнскага универсітета, праводзіліся розныя спар-

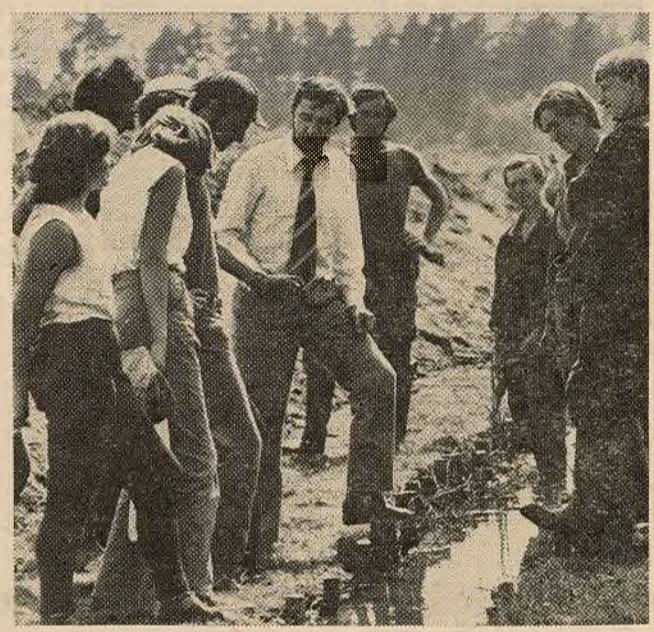
тыўныя мерапрыемствы. Частымі былі сустэрэчы атрадаў у клубе за кубкамі чаю, канцэрты мастацкай самадзейнасці, танцы з цудоўным световым і гукавым афармленнем.

У адным з сельскагаспадарчых караператываў атрадаў быў праведзен суботнік. За добрую працу кожны баць інтэрратрада атрымліў памятную грамату і значок працівпремства.

У час паездак па Германіі члены атрада пабывалі ў Іене, Дрездэне, Веймары, Лейпцигу. У Дрездэне наведалі вядомую карцінную галерэю.

Паездка закончылася ў Берліне ў складаннем кветак да помніка савецкім воінам- вызваліцелям.

В. ГУРЭЦКІ,

— Нам важна ведаць і стан спраў з выкананнем вытворчага задання, і настрой, з якім працујуць работы, — так сказаў першы сакратар Кастрычніцкага РК ЛКСМБ г. Мінска аб маць свайго прыезду ў атрад «Буравеснік» хімічнага факультэта БДУ, які летам працаў на меліярацыі

З РЭДАКЦЫЙНай ПОШТЫ

АБАВЯЗВАЕ ПАМЯТЬ

...У май родным гарадку Залатаюгі недалёка ад школы, у якой я вучыўся, стаіць бронзовы салдат. На яго маладым, загартаваным у баях твары ляжаць рания маршчыны. Такім быў трыццаць год назад, калі вызвалаў наш горад ад фашистаў. Такім жа маладым застаўся і цяпер.

А ў рэвеснікі салдата скроі пакрыліся сівізной. Сябры пастэрэлі і памяць у ветэранаў вайны засталася маладай. Прыйходзяць яны да салдата, дараць яму кветкі і дойга поўтым стаіць у святym маучанні. У каторы раз памяцююць ўрывакі, якія разбудзілі ў састаўцу вайны ў сэрцы старых байкоў гармат, сістэм куль, знаёмыя да сардечнага болю галасамі баявых сяброў, якія цяпер прыйшлі пакланіца.

Праходзіць міма ўзвод маладых воінаў і аддае чесць старым байкам і бронзовому салдату...

Горычодзіць да салдата па традыцыі перад дарогай у вялікае жыццё выпускнікі, каб яшчэ раз напомніць сабе, якую мужнасцю заваяваў іх часцец.

Гляджу ён на салдату ў вочы, і здаецца, што ён пытает мяне: «А як вы жывяце, юны? Аб чым мышаем? Ці помніце пра

нас?». І я адказваю яму: «Так, помні! І хочам быць вартымі вахага подзвігу!».

Нізка схіляю галаву перад маёмі любімай настайніцай Таццяй Мікалаеўнай Някрасавай. У гады вайны яна ў сastаве нашых войск прыйшла ад Дняпра да Эльбы і супстрэла дзень Перамогі на подступах да Прагі.

У бітве на рацэ Нейс яна была паражана, але працягвала віконаўца свае ававязкі. І толькі пасля бою яе адправілі ў шпіталь. Было тады Таццяне Мікалаеўнай ўсяго двасцікі дацянны дагоў. Колікі ж выпрабавання выпала на яе лёс! Тому, на пэўна, такая пяшчотная яе любоў да сваіх маленкіх выхаванцаў-першакласнікаў. Шчасливы я, што вучуўся ў таго чалавека!

Уваходжу ва ўніверсітэт і з хвалівам вычытую імяні герояў — студэнтаў і выкладчыкаў, аддаўшых сваё жыццё ў барацьбе за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы.

Мы не бачылі вайны. Але заўсёды помнім, што яна была. І гэта памяць да многага нас ававязвае. У вучобе, працы, ва ўсіх жыцці.

Б. ПРАКОПЧЫК,
студент I курса факультета журналістыкі.

Кожны год на пасяджэннях вучоных саветаў, сходах партыйных, камсамольскіх і прафсаюзных арганізацый аблікаркоўвацца пытанне павышэння паспяховасці студэнтаў.

Павышэннем якасці падрыхтоўкі спецыялістам займаюцца дэканаты, прафесарска-выкладчыкі састаў. Для гэтага ўдасканальваецца вучэбны праэс, палішшаецца кантроль за бягучай паспяховасцю, пашыраецца выкладчыкі саэтыяльнае тэхнічнага сродку і г. д. І тым не менш адчувальныя зрухаў у павышенні якасці адзнак пакуль не наўгледаюцца.

Уся гэта мэтанакрывающая работа настройвае на альтымістичныя прагнозы. Але заканчуваецца сесія — і на вучоных саветах зноў адзначаюць, што за мінулы семестр ці год дасягнута некаторае павышэнне паспеховасці, фіксіруюць працэнт выдатных і добрых, здавальняючых і нездавальняючых адзнак. Сярод іх трайкі займае верхняя «прыступкі».

У чым спраўа? Чаму намаганні прафесарска-выкладчыкі залежныя ад студэнтаў? Чаму зноў адзначаюць адзнакі, якія дасягнулі ў пытанні: «Як вы працуеце на працягу семестра?»

Аоказалася, што сістэматычна працаўваюць усяго 8,5 працэнта студэнтаў, 29,7 працэнта — ад выпадку да выпадку і 61,8 працэнта — на працягу некалькіх перадэкзаменаційных дзён.

Аўтар артыкула зусім спрэядліў сцвяржджаючы, што авалоданне студэнтаў — на праграммам матэрыялам пры такім рытме адбываеца аўральным шляхом.

У гэты час студэнты працуецца да пактамення ў вачах, часам да расстройства нервовай сістэмы. Актыўна прыцягваюцца стымулятары — моцны чай, кава, курэнне і г. д. Праходзіць сесія, і працэнт некалькіх дзён «аўральшчыкі» ўжо нічога не памятаюць.

У гэтым жа артыкуле расказвалася і аб метадах

Паглядзім другое звяно на сістэме «студэнт—выкладчык». У сувязі з гэтым успамінаецца цікавы артыкул заг. кафедрай педагогікі і психалогіі Ленінградскага інстытута культуры імя Н. К. Крупскай і Г. Ганчарова «Усёвяданне і пазнанне», надрукаваны ў газеце «Правда» (ад 1 кастрычніка 1974 г.). Яго аўтар піша: «...Каб выспектліць рытм пазнавальнай працы студэнтаў, у шэрагу ВНУ ім задалі пытанне: «Як вы працуеце на працягу семестра?»

работы студэнтаў на занятиях. «...Некалькі год назад мы вырашылі прыгледзіцца да таго, як працаўваюць студэнты на лекцыі. Здзіўлі аднастайнасцю: нават самыя сумленныя паспехавалі выконаць усяго дзве аперації — слухаць і, не унікаючы ў сэнсе, спешна запісваць. А думка — у баздзяяціні. Па часу студэнт заняты многа: 6—8 гадзін у аўдыторыі. Але занятыя ёсць гэта пасцінная, без глыбокай разумовай дзейнасці».

ЗДЫМАЮЦЬ ФОТААМАТАРЫ

Гарэза.

Фота С. КАВАЛЕУСКАЙ.

Усё паходзіць з настайнікам... Якімі былі яны — такімі было наша дзяцінства. Мы ішлі на ўрок літаратуры, а атрымлівалі ўрок высокай грамадзянскасці. А «матэматычка» раптам прыадчыняла дзвёры ў свет бліскучай логікі і гармоніі...

Словы гэтая нарадзіліся пасля прэм'еры спектакля «Драма праз лірку» У Тэатры юнага гле-дача (рэжысёр-пастаноўшчык Ул. Салюк).

На сцене — школа, настайнікі. Свято рампы накіравана на апошніх. Так, сёння ў цэнтры ўва-гі не «цяжкі» падлетак, а «цяжкі» настайнік. Цяжкі — для педагогічнага калектыву, у якім працуе; ён неспакойны, настрымны, нязручны. Марына Максімаўна (арт. С. Ніканчык) — вікладчыца рускай мовы і літаратуры.

Перакрэслены метадычныя ўказанні. Чалавек вучыць, падпра-дкоўваючыся свайму сэрцу, якое любіць дзяцей. Ці можа мець права на існаванне ў педагогіцы штамп? Ці не страшна гэта — стандарт адукациі?!

Настайніца бярэ на сябе смеласць быць для работ першаадкрывальнікам. Сёння па школьнай праграме Тургеневу. Але ўчора яна нанава адкрыла для сябе Блока. Пачуцце ўзрушэння не можа чакаць тыдзень, не можа прыйходзіць па гравіку. І яна чытае класу Блока, і клас разуме. Па тэлевізару — «Маленкія трагедыі» Пушкіна. Хай будзе патоп, але калі ты не бачыў гэтых шэдэўруў, нельга пакінуць экран нямым. Яе пазакласная работа — гэта зносіны, гэта дыскусіі, дзе ёй самой першай хочацца выступіць, выказаць, пераканаць Вучні кічуюць настайніцу з сабой у зімовы лес. Клічуть — не як апекуна, не з меркаванням падхалімажу. «Яна — чалавек», — скажа ў канцы

спектакля дзесяцікласнік Жэнія Адамян (арт. В. Ракіцкі).

Мы ўцягнуты ў дзеяне. Гатовы апладзіраваць жарту Адамяна. Замірам пры размове закахана-га ў «Марынчуку» дзесяцікласніка Алёшы Смародзіна (арт. А. Акуліч) з яе сыном Антошкай. Мы разражаем.

таратурнай крыніцы ў аўтара Г. Палонскага за-вуч намнога бліжэй да мяшчанства, чым на сцене. Артыстка Г. Маленчанка надала сваёй гераіні абаяльнасць, ма-цярынскі клопат. І таму, калі абываеца сутыкненне Марыны з Вольгай Дзянісаўнай, глядач не разумее нічога і

справядліва не бачыць у завучы нікага рэтрагра-да. З-за чаго ж тады ўсе страсці?

Ніждала праўшла сцена ўрока хіміі ў 10-м «Б». Не атрымала дакладнасці харектарыстак двух «кантаганістаў» — Жэні Адамяна і Эмы Паўлаўны (арт. С. Скальская). Німа сапраўднай трагедыі добрага чалавека, але недасведчана-га, неадукаванага настайніка. На жаль, тып Эмы Паўлаўны нярэдкі падагагічным асирод-дзі, і для паглыблення ідзе спектакля гэты вобраз трэба зрабіць выпуклым, падкрэсліць гэту ненармальнасць сітуацыі, калі вучань веде больш за настайніка.

Увогуле акцёrskіх удач у спектаклі мала, хача выкананы ўзоровень даволі высокі. Не зусім прадумана і апрацавана музычнае афармленне. Але нягледзячы на няроўнасці і хібы, спектакль успрымаеца з цікавасцю.

На школу мы глядзім вачыма новага дырэктора Назара (арт. Э. Шаміёнка), «человека со стонами», пераведзенага на педагогічную работу з

партыйнай. Назараў ста-не сапраўдным дырэкта-ром хаця ён таму, што новае даручэнне партыі прымае як больш скла-даное і цяжкое, чым ра-нейшыя. Ён разумее, што ў педагогіцы ў вывадах аб чалавеку канчатковы дыягноз павінен быць хутчэй выключэннем, чым правілам. Яму пада-бæца, што Марына Максімаўна вучыць вы-пукнікоў мысліць — шырока, самастойна, без падказкі, хоць гэта як-раз часам яго і шакіруе.

Спектакль ўвабраў у сябе вельмі многае. Па-вольнае адтайванне па-крыдженаны сэрца дзесяцікласніка Майданава (арт. С. Журавель), праблему «дочки-маці» ў сутыкненні Юлі Баюшкі-най з маці (арт. Л. Цімафеева).

Разумная і апраўдаўшая сябе адмова ад нату-ральных дэкарацый; сім-воліка; дынамічнасць дзеяния пры пэўнай ста-тичнасці предмета — так аформлена сцена: лака-нічна і дзіўна.

На спектаклі было шмат студэнтаў, канешне, і будучых педагогаў таксама. Хто з іх будзе Марынай Максімаўной, а хто Эмай Паўлаўнай — пакажа жыццё. А па-куль жа яны прызадумада-ліся...

Драма праз лірку. Тулю лірку, яку «вы-кладае» Марына Максімаўна і яку нельга «выкладаці», калі ў настайніка німа вітаміна «Л». За гэты загадкавы вітамін любіла «Марынчуку» Серафіма Восі-паўна, любіць дзёзві. Павінна быць у настайніку нешта такове неадынарнае, асаблівае. Ведамі ж можа валодаць і лю-бая электронная машына...

Прыемна, што тэатр звярнуўся да вобраза настайніка — невычэрпнай крыніцы думак, мерка-вання. З настайніка ж паходзіць ўсё.

С. ШЫДЛОУСКАЯ.

Ніл ГІЛЕВІЧ

КАЛІ БАЦЬКУ ЧАКАЕ БЯДА

— Мой сын вучыца паступае на медыцынскі факультэт.
— Вар'ят! Бяды цябе чакае!— усклікну роспачна сусед.
— Чаму бяды? Ці ж гэта кепска?
— Гэ, мой як толькі паступіў, дык мне ўжо з першага семестра курыцы і пісь забарані!

У ҚАБІНЕТ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНЫХ І ГІСТАРЫЧНЫХ НАВУК ПАСТУПІЛІ НОВЫЯ КНІГІ:

- За мір, бяспеку, супрацоўніцтва і сацыяльны прагрэс у Еўропе. Да вынікаў Канферэнцыі камуністычных і рабочых партый Еўропы. Берлін, 29—30 чэрвеня 1976 г. М., Палітвід.
- Гісторыя зношнія палітыкі СССР. 1917—1975. У 2-х тамах. Выд. 2-е, перапрацаўанае і дапоўненае. Пад рэдакцыяй А. А. Грамыкі, Б. Н. Панамарова. М., «Наука», 1976.
- Філосафы — педагогам. Фарміраванне навуковага све-тапогляду ў працэсе выкладання прыродазнаўчых і матэ-матычных дысцыплін у сярэдняй школе. Пер. з ням. Ю. С. Лебедзева. Агульная рэд. і прадмова В. В. Кумарына. М., «Прогрэс», 1976.
- А. Н. Лук. Мысленне і творчасць. М., Палітвід.
- Н. Н. Балхавіціна. Расія і вайна ЗША за незалеж-насць. 1775—1783. М., «Мысль», 1976.
- М. В. Нечкіна. Дзекабрысты. М., «Наука», 1975.
- А. І. Малок. Хрэстаматыя па гісторыі Парыжскай Ка-муні. Вучэбны дапаможнік. М., «Вышэйшая школа», 1976.
8. Афрыка ў новы і навейшы час. (Зб. артыкулаў). М., «Наука», 1976.

ПАЭЗІЯ З УСМЕШКАЙ

НА ВУЛІЦЫ

— Вы знаце, як толькі стрэну вас, дык і Рамана ўспомню кожны раз.

— Рамана? Дзіўна мне, чаму Рамана?

Мы не падобны між сабой нічуть!

— О, безумоўна, але ён таксама мне сто рублёў яшчэ не змог вярнуць

ПЕРАСТАРАЎСЯ

З забітаванай галавой ляжыць Пяцро ў палаце. Заходзіць сябра:

— Што з тобой?

— Ох, не пытайся, браце!

Віталі шэфа мы гурмой, і я ў паклон скліўся, а мой калега, бегемот, на галаву мне ўзвіўся.

кожны раз.

— Рамана? Дзіўна мне, чаму Рамана?

Мы не падобны між сабой нічуть!

— О, безумоўна, але ён таксама мне сто рублёў яшчэ не змог вярнуць

ЗУСІМ

ДРУГАЯ СПРАВА

Стрэўшы сына каля аутамата, што цукеркі прадае

за дробязь, абурыўся і ўзлаваўся тата:

— Марнатраўцы толькі гэтак робяць!

Колькі гаварыць мне,

недаверак, што псууюца зубы

ад цукерак?

І сказаў сынок у апраўданне:

— Тата, эты аўтамат-разява

за фальшывы грывеннік

прадаў мене...

— А-а, тады зусім другая

справа!

УЗЯЛА ВЫШЭЙ

— Муж мой любы, я абавязкова

закажу сабе сукенку шыць.

— Ох, — скрываўся муж

на гэта слова, — ці сукенкамі аднімі жыць?

Хай бы ўжо вышэй, мая ты

бабка, падняліся клопаты твае!

— О, чудоўна! Мне

патрэбна ѹ шапку!

Закажу і шапку ў атэлье!

НА ВАШУ КНІЖНУЮ ПАЛІЦУ

9. Хрэстаматыя па гісторыі БССР. Ч. I. Пад рэд. Н. С. Краўчанкі. Выд. 2-е, дап. і перапрацаўанае. Мн. «Народная асвета», 1976.

10. С. А. Польскі. Дэмографічныя праblems развіція Мінска. Мн. Выд-ва БДУ імя У. I. Леніна, 1976.

11. М. П. Ісаеў, А. С. Чарнышоў. Савецка-в'етнамскія адносіны. М., «Мысль», 1975.

12. Л. Н. Фурсава. Іміграцыя і нацыянальнае развіціе Канады. 1946—1970 г. М. «Наука», 1975.

13. Проблемы гісторыі міжнародных адносін і ідэалічнае барацьба. (Зб. артыкулаў). М., «Наука», 1976.

14. Эфекты ўнасць эканомікі развітога сацыялізму. Пад рэд. В. І. Даукіна і Л. Ф. Кандрацьея. М. «Мысль», 1976.

15. Формы неабходнага прадукта пры сацыялізме. Пад рэд. Э. А. Лутохінай. Мн. «Наука і техника», 1976.

16. Е. І. Данілаў. Абарот і закон эканоміі часу. М., «Мысль», 1976.

ПАГАВОРЫМ АБ КУЛЬТУРЫ ПАВОДЗІН

«ВЫБАЧАЙЦЕ, КАНЕШНЕ...»

З дзвярэй стрымгало ў выскакчы юнійцы студэнт і, сутыкнуўшыся з дзячынай, выбыў у яе з рук партфель. Павініўшыся на хаду, ён кінуў: «Выбачайце, канешне!» Дзячынна прамарытала нешта, нанішта: «Нічога, калі ласка». Абурыўшыся са мане просьбы прабачэння і паводзін маладога чалавенка, які мала таго, што не паднімае партфель, але ў зневажальнай, на мой погляд, манері, манеры вынізуя прабачэнні.

Падобную форму прабачэння я чую і назіраў не раз. Але ж прабачэнні ў падобнай форме яшчэ больш зневажаючы чалавека. Як бы ветліва ви наскрозі гэту фразу, пагарднасць у яе та-найнасці ўсё ж застанецца. Правильна было б сказаць: «Выбачайце, калі ласка!» ці «Даруйце, калі ласка!»

Культура і этыка паводзін паўдзін на пасыядзенім жыцці ў многім вызначае і культуру ў целым. Не можа быць культурным чалавек з вышэйшай адукаций, выдатны специяліст сваёй справы, які не ведае элементарных норм паводзін у грамадстве — гэта агульнапрызначны факт.

На вечарах можна наглядзіць, як малады чалавек за-прашае дзячынну на танец. Падышоў, нядбайнай працягнуў руку і «зашрапненне» аддубоўло. Мужчына павінен падысці да жанчыны і сказаць: «Давольце нас запра-сіць на танец!» Культура паводзін патрабуе ад мужчын даликатных і клапатливых адносін да жанчыны.